

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Aegidius Romanus - Cod. Aug. pap. 101

[Reichenau], [1. Hälfte 15. Jahrh.]

Liber I pars 4

[urn:nbn:de:bsz:31-90450](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-90450)

spiritate maloz ne indignis distribuatur sua bona / sic etiam ergo se h're
 debet adp'dcas passiones q' vni ee laudales. Invidia aut' q'
 e vitupal' passio penitus effuge dnt et etia' adiu n' eet vicoz
 na' vicia sut odienda et sut p'vib' extirpanda. In alijs autem
 passionib' que pnt ee laudales et vitupales debite se h'ebut si sunt
 ornat' virtutib' de quib' sup' fecim' mentione / na' p'vitate mansuetu
 dms debite se h'ebut circa iram et suu' oppo' / na' ille dr esse
 mansuet' qui irasat' ut dz et qm' debz et quo debz / p' for' nez vo
 debite se h'ebut c' audacia et timore / na' ille e fort' qui audet
 audenda / et timet timenda / p' magnim' et humil' bn' se ha
 bebnt c' spem et desperacione / na' magnim' r'p'mit desperacione
 ne r'trahant' ab omib' audis p' difficultate / humilitas vo
 modabit spem ne nimis se ingerat' ad illa p' bonit' et delicia
 coz que e' meis / palias vo' virtutes exotes in g'cupi' bn' se ha
 bebnt c' g'cupi' passiones ut amet et desident amada et
 desidanda et abhorent' abhoranda / delictent' et c'ntent' ut e'
 delictandu' et t'randu' et ad her' oia se h'ebnt ut requirit' ordo
 et regla' r'omib'. Her' g' adp'ns de passionib' sufficiat q' si quid
 e' hic dimissu' infra diffusius tractabit' / Niget' em' in trio
 de timore et amore et de alijs ut rei g'gencia postulabit' / ibi
 em' ondem' quo reges se h're debeant ut ap'lis timeantur
 et quo ut ament' / et quo debet ee misericordes et quomo
 zelatim' / na' multa q' hic vlt' tradita sut ibi p'ticulariter
 ondem'.

Incipiunt Capitula q'ite partis p'mi libri. De Regimine
 principum. Capitu' p'mum

1. Qui sut mores iuveniu' laudales et quo reges et p'ncipes
 admores illos debeant se h're. Capitu' secundum
2. Qui mores iuveniu' sut vitupales et quo reges et p'ncipes ad
 quos mores deant se h'ebere. Capitu' tertium
3. Qui mores seniu' sut vitupales et quo reges et p'ncipes vitae
 deant d'cos mores.

- Ca. 3^m** Qui sunt mores semper sunt laudabiles et qui sunt mores corporum qui sunt in statu et qualiter reges et principes ad quos mores deant se habere. **Ca. 4^m**
- Ca. 4^m** Qui sunt mores nobilium et quo reges et principes se habere debent ad illos mores. **Ca. 5^m**
- Ca. 5^m** Qui sunt mores divitum et qualiter reges et principes se habere debeant ad illos mores. **Ca. 6^m**
- Ca. 6^m** Qui sunt mores potentium et quo ad mores illos reges et principes deant se habere. **Ca. 7^m**
- Ca. 7^m p^m** Qui sunt mores juvenum laudabiles et quo reges et principes ad quos mores debeant se habere.

Hæc prædictis tribus partibus huius primi libri quod ostendit in quo reges et principes sui finem ponere debeant et quibus virtutibus debeat esse ornati et quibus passiones debent sequi. Restat exequi de quarta parte videlicet quos mores debeant imitari. Mores autem dupliciter diversificari possunt ab ætate et a fortuna. ab ætate quidem quia alios mores habent iuvenes alios senes alios illi qui sunt in statu. fortuna autem mores diversificare dicitur nam bona fortune cuius sunt bona exteriora ut nobilitas potentia et divitiæ non modicum mores diversificant nam ut plurimum alios mores habent nobiles habent nobiles quam in nobiles et alios potentes quam impotentes et alios divites quam pauperes. De omnibus autem huiusmodi moribus dicemus. Et primo de moribus juvenum quorum mores quidam sunt laudabiles quidam vituperabiles. Sunt alia quidem que tangit philosophus de juvenibus. non recte tangit. videlicet mores laudabiles et sex vituperabiles. primo enim sunt laudabiles mores juvenes quia sunt liberales. secundo quia sunt animosi et bone spei. tertio quia magnanimi sunt. quarto quia non sunt maligni moribus. quinto quia sunt de facili imperatim. sexto et ultio quia sunt verecundi et erubescunt. Sunt enim iuvenes liberales quia non sunt experti indigentie et bona que habent non acquisierunt proprio labore nam quilibet cum maiori diligentia in timet facultates suas in propria indigentia passus est aliqua mala vel quam facultates

illas acquisierunt p̄a industria et p̄o labore / nā q̄ tū labōe
 acquirunt diligentē respiciat. vmo adeo quibz delatū in p̄o
 ope q̄ q̄ sua industria acquirunt carius posside. **Sed** iuuenes sūt
 bone spei q̄ triplia rōne contingit ut p̄bat p̄ius. **1. rēth.** sūt em̄
 iuuenes animosi et bone spei / qz p̄mo paucorū exopti nō in multis
 passi sūt repulsam iō credūt omnia obtinē sūt etiā bone spei
 quā in eis multū habudat calor / corde ḡ 2 alijs mēbris inflammat
 ex calore exōte in p̄is iuuenibus bone spei et animosi ut oīa
 audeant. **Rursus** iuuenes parū vixerūt in p̄tito et s̄. **2. rēth.** avsu
 naturalem debet multū viuē in p̄tito. **Cū** ḡ memoria sit resp̄a
 p̄titorū et spes in futū iuuenes parū viuūt memoria 2 multū
 viuūt spe / nō em̄ multū delatū iuuenes in h̄is q̄ fecerūt
 qz memorat̄ se modica fecisse. **3. rēth.** multū delatū in cogitādo
 q̄ faci sūt sp̄ant em̄ se magna face q̄re contingit eos ee aiosos
 et bone spei. **Terco** deq̄ eos ee magnimos au) cā ex p̄cedetibz
 assignat̄ nā ex hoc ē as magnimū / qz dignificat se magnis
 et ingit se ad faciendū magna. **Iuuenes** ḡ tū sūt libales 2 tū
 sūt aiosi et bone spei nō h̄nt vñ retrahant̄ qm̄ sūt magnimi
 poss̄ aut adh̄ sp̄alis rō assigni / nā tū iuuenes sūt p̄calidi
 et calidi sūt sup̄ ferri et excellē sūt em̄ videm̄ in ordine vni
 uersi q̄ sūt calida etiā ut ignis 2 aer sup̄ ferūt frigidis videlz
 t̄re 2 aque. **Cū** ḡ in cetera p̄que quis vñ sup̄ ferri 2 excellē sūt
 honor 2 glā iuuenes qz sūt p̄calidi et cupiūt excellē maxie
 desidant̄ glām 2 honore et p̄q̄ns aliq̄ mo sūt magnimū au)
 p̄a matia vñ ee honor. **Quarto** iuuenes sūt laudales qz nō
 sūt maligni mox qz nō credūt alios esse malos sūt p̄lm̄
 credūt om̄s hoies ee bonos au) rō est / qz in exopti defis alioz
 nō iudicat̄ defis homi s̄. **5. rēth.** ea q̄ viderūt s̄ s̄. q̄ videt̄ in seip̄is
 sic credūt ee in alijs. **6. rēth.** qz p̄m̄ sua innotētia alios
 mensurat̄ sicut em̄ ipi sūt innotētes sic credūt alios innotētes

esse. Quinto iuvenes sunt defacili miserati qz ut s̄ dicebat exhor. magis
confergit ma. si credam alios indigni pati qre si iuvenes sua
in nocentia alios mensurat et credunt alios indigni pati defacili
mouetur ad miam. Sexto iuvenes sunt erubescitii et uerūdi
nā quibz timet p̄ se qz nimis affectat. Erubescitii aut et uerūdi
ut dicebatur. e timor. inglorificatiois. Cū ḡ iuvenes qz p̄ calidi
nimis affectat exelle timet inglorificatū qre defacili erubescit
plus. in. ii. reth. alia rām v̄ tange qre iuvenes sunt uerūdi
nā. ut ip̄e ait. n̄ nouit nisi qz sunt docti a lege. appel
lat aut ibi doctrina legū monitiones patnas et m̄nas p̄ q̄s
instruit p̄m. Cū ḡ m̄s sp̄ moueat suos filios ad honesta
qz honestū e idē qz honoris statū. Iuvenes multū affectat ea
q̄ importare v̄m honoris statū et p̄locū ab op̄itis multū timet
que importat ignominiam et m̄honoratiois. et qz erubescitii est
timor. inglorificatiois iuvenes defacili erubescit. **S**iso qui
mores sunt laudabiles in iuuenibz defacili patē p̄t quo Reges et
p̄ncipes se h̄re deant ad illos nā nō q̄q̄ e laudabile m̄hor e lau
dabile in quocūqz et simp̄. Videm̄ em qz ee furibūdū e laudabile
incane. nō t̄n e laudabile m̄horie. sic licet uerūdi sit laudabile in
iuuenibz qz rōne etatē se cōtine nō p̄nt qn̄ qmittat aliq̄ tur
pia de quibz deq̄ eos uerūdi. Reges aut et p̄ncipes q̄s deq̄
ee semideos. nō solū qz turpia qmittat. s̄ abhorabile eis esse
deq̄ qz audiant turpia nōiari. qz corrūpūt bonos mores al
loquia p̄na. nō ḡ sunt in statu qz debeat uerūdi. nō ḡ deq̄
eos uerūdi n̄ exsupoe qz si contigēt eos op̄ai turpia uerūdi
dai debet etiā plus q̄ alij eo qz magis m̄deret se gerent.
Iōma ḡ q̄qz q̄ dixim̄ laudabile in iuuenibz adaptare possunt
regibus et p̄ncipibz qz deq̄ eos ee libales bone spei nō maligni
moy magnimos et miseratos. Sextū aut vidz uerūdos ee
nō deq̄ simp̄. cōpete regibus. deq̄ em reges ee libales qz
cont̄ nām agent si m̄titudinē diuiciarū q̄ pollet nō impli

caret in debitos et pro usus ut sup̄ in t̄tatu delib̄itate sufficiet
 tetigim? **¶** Deq̄ etiā t̄to magis ee bone spei q̄ alios. q̄to sc̄a
 corā t̄ q̄ insudae debet sūt digna q̄ alia / **¶** Rursus deq̄ eos esse
 magnimos q̄ ut dicebat̄ in cā demāgn̄te maxie magn̄tas
 competit regibus et p̄ncipibus q̄ eos maxie deq̄ magna opari
 et in audua tendē / sic etiā in cōgū ē eos nō ee maligni mox
 ut nō deq̄buslibz heant opioem mala / nā si acta subditoz sp̄
 m̄pretarent̄ in mala p̄te cōtinget eos ee tyranos et ee va
 statores genciū sic etiā deq̄ eos ee misatios / nā ut ait p̄gus
ii. reth. **¶** Hoies ut plim mala faciūt / ip̄a ḡ huāna fragilitas
 veiam postulat p̄delict / **¶** Q̄re reges et p̄ncip̄. s̄. quoz̄ iudiciū
 fit legislatio qua infligūt̄ pene deq̄ eos misatios ee / esse
 aut̄ verūdos nō deq̄ eos s̄mp̄. ut sup̄ dicebat̄. **Ca. 27. Qui**
mores sūt vitup̄abiles iuveniū. et quō reges et p̄ncipes ad
Sicut sup̄ em̄auimus. huius mores deant se h̄re. Ca. 27.
S ipoz̄ iuveniū sex mores lauda^{les} / sic em̄are possū
 sex vitupa^{les}. quos etiā tangit p̄gus. ii. reth. **¶** P̄mo
 em̄ sūt iuvenes passionū insecutiū / **¶** Secūdo sūt defacili ver
 tibilis / **¶** Tercio sūt nimis creditiū / **¶** Quarto sūt cōtumeliosi / **¶** Quinto
 sūt medaces oīa q̄dāmo p̄tinacit̄ assentes **¶** Sexto in accōibz
 nō h̄nt mō / s̄ oīa faciūt valde **¶** **¶** Sūt em̄ p̄mo iuvenes in
 secutores passionū et maxie insecūt̄ ḡcupnas t̄ corpus. **¶** Sūt em̄
 incōtinetes et insecutores venēoz̄ q̄ du. deca contingit / nā cū
 iuvenes sūt p̄calidi et corpe calefco fiat venēoz̄ appetitus n̄alis
 dispo cor. incitat iuvenes ad ḡcupnas venēoz̄ / **¶** Rursus hac id
 contingit. q̄ q̄ mōibz accōibz m̄is ul̄ consequim̄ passionē ut
 rōney. et q̄to m̄ viget rō in nob̄ tanto magis passio viget.
 Iuvenes ḡ q̄ sūt in expti et nō viget̄ intellai et prudencia
 magis regūt̄ passionē q̄ rōne. q̄re ut plim passionū sūt in
 secutores **¶** **¶** Secūdo sūt defacili vertibilis / nā cū sequit̄ cōplexi
 ones corpis. sūt ḡ in corpibz iuveniū h̄iores sūt t̄ maḡ motu

sic ipsi sunt volutates et cupias valde vtilibiles 1o Dr. n. vetti
q̄ iuvenes acute concupiscunt s̄ cito saturantur. Vehement̄ volūt
s̄ defacili p̄mutat. **¶** 2o sūt iuvenes credituri q̄ ut ad
p̄ns spectat̄ du^m cā contingit p̄mo q̄ nō sūt maligni mo^r
nō putat̄ alios eē malos s̄ sua innocentia alios mensurat̄
¶ Cū ḡ nāle sit q̄ q̄s defacili credat̄ ei q̄ credit̄ eē bonū & q̄
nō cogitat̄ ex malicia loq̄ iuvenes ḡ credendo om̄s eē inno
centes om̄b; defacili credūt. **¶** Rursus hoc id̄ contingit ex inex
perientia / nā ex m̄ltis s̄momb; indocti existēti entes ad
pauca respicientes nō ducūt facile / 3o & p̄briat̄ dicit̄ qui
modica nouit cito iudicat̄. iuvenes ḡ q̄ nō sūt multorū
expti statim cū eis aliq̄d nego^m p̄pō nō valetēs adm̄tra re
spire. eo q̄ sūt multorū ignari statim de illo nego^m iudicat̄ & cre
dūt sic eē ut eis p̄ponitur si em̄ multa agnoscerent et q̄dicos
hom̄ considerare sciret̄ nō statim assentiret̄ corde om̄b; h̄is q̄ eis
dicūt̄. **¶** S; diligēt̄ inspiciēt̄ q̄ illa eēt̄ credenda. **¶** 4o
sūt contumeliosi / nā ut sup̄ dicebat̄ iuvenes maxie appetūt
excellē q̄ ḡ v̄ eis q̄ excellūt cū contumelias inferūt & facili
sūt contumeliosi. **¶** 5o sūt medaces et quodāmo oīa p̄tina
cit̄ asserūt / nā q̄ sūt inexpti ignorāt seipos et oīa scire pu
tat̄. iō de oībus v̄ndet̄ et volūt̄ vidi oīa scire et oīa affirmāt
ut oīa scire videant̄ & q̄ affirmāt ea q̄ ignorāt & facili mēci
untur postq̄ aut̄ mēti fūit̄ appetentes gl̄iam sūt p̄tina
tes i medaco cogitat̄ em̄ se eē ingla. **¶** 6o i suis actōib;
nō h̄nt̄ mō^m s̄ oīa faciūt valde. 7o dicit̄ n. vetti. q̄ amat̄
valde odit̄ valde et oīa faciūt valde / hoc aut̄ iō contingit
q̄ sūt acute ire vehemētes h̄nt̄ cupias / nā ire et cupie
s̄ vehemētes sūt nisi p̄ronem modēt̄. iuvenes ḡ q̄
magis viuūt passione q̄ rōne nō h̄nt̄ cupias modatas s̄
oīa faciūt valde. **¶** 8o v̄so q̄ sūt mores iuuenū vitupabiles
defacili videri p̄t̄ quo reges & p̄ncipes ad h̄m̄ mores deant̄

se h're nā si talia sūt vitupalia in iuuenibz multo magis
 sūt vitupabilia in adultis. et adh' multo maxie vitupalia
 sūt in regibus 2 pncipibz qui debet ee caput reglāqz alioz
Indecēs ē cū reges 2 pncipes ee passionū insecutores
 et uencōz h're gūpias uehemētes qz in eis maxie dnt
 dñari rō 2 intellectus. qui aut sic se h'at nō uincit rōne
 s' passione. **P**ursus detestab' ē eos ee pmutab' 2 uir-
 biles nā cū mōens sit i' glām ee obliqua. reges 2 pnc'cs
 qui dnt ee forma vmedi 2 i' glā alioz inueniens ē
 q' defacili p'ntant. **S**o dēz eos ee firmos 2 stabiles. **T**er-
 o indēēs ē eos ee credituos nā cū multos h'eant adulatorēs
 et plures sūt in eoz auribus susurrātes cū mag' diligē
 cogitare dnt qui sūt q' loquūt. **V**l' sūt sapiētes ul' igno-
 rantes. **V**l' sūt uicōsi ul' uirōsi. qz credend' ē mag' sapie-
 2 bonis q' insipicētibz 2 malis. **Q**uarto indēēs ē eos ee inu-
 riatōres 2 cōtumeliosos nā penas inf're dnt nō iniuriā
 et in cōtumeliā ul' nequiciā s' p' iusticiā 2 rōe bonū. **Q**uinto
 maxie aregibus 2 pnc'bz. 2 vlr' ab'ibz dñantibus ē medaciū
 fugiend'. ne seipos g'tempti' reddat. **S**i cū medaciū iddit
 hoies cōtempti'. qūto mag' indēēs est re ma. g'tempti'
 ee tanto maiori cautela stude' debet ut addeant uirati. **S**exto
 indēēs ē eos nō h're mō' in actōibz suis qz cū alia sit
 modanda p'mesurā maxie dēz mēsurā 2 reglām modatā
 ee. **R**eges g' qui alioz dnt ee reglā 2 mēsurā potissime
 dēz ee modatos. **Capit' 3^m** **Q**ui mores senu sūt vitupa-
Humilis et quō reges 2 pnc'cs uitae dnt dēz mores
 moribus iuuenū et onis quō admores illos reges
 2 pncipes se h're deant. **P**estat uide' qui sūt mores
 senu et quō reges 2 pncipes se debet h're admores. **Capit' 4^m**

illos. Secundum autem quidam mores sunt laudabiles / quidam autem vituperabiles
philosophus autem in rebus in aliis moribus quos tangit describit. emittit
sex vituperabiles mores / primo enim senes sunt nimis increduli / Secundo
sunt valde suspiciosi / Tertio sunt timidi et pusillanimes / Quarto sunt
illiberales / Quinto sunt difficili spei vel sunt male spei / Sexto non ve-
rudant sed sunt in erubescitum. **¶** Sicut enim primo senes increduli
quod experientia arguit / nam quod in multis experti sunt et agnoscunt homines
in multis metiri / non defacili fit eis fides sed credunt omnibus aliis
deceptores esse. 10. dicitur in rebus quod senes multis annis vivunt et
improbis decepti sunt. propter quod habent experientiam contingit eos incredulos
esse. **¶** Secundo sunt senes suspiciosi quicunque enim videt ut plurimum suspi-
cant malum et referunt ea in detiore parte / Sicut enim senes egri
disponunt iuvenibus primum omnino et innotetibus sunt sua innocentia alios
mesurant et omnia referunt in meliorem partem credunt enim omnibus esse bonos
Senes vero egri quod multis annis vixerunt et in malis peccaverunt
mesurant fratrum aliorum secundum ea que gesserunt in seipsum propter quod ut plurimum ac-
dunt alios malos esse et in peiorem partem referunt eorum opera. In dicitur
in rebus quod quod senes vixerunt multis annis esse non potest quod in multis
peccaverunt / 10. sunt mali suspiciosi et omnia in detius estimant. **¶** Tertio
senes sunt pusillanimes et timidi / pusillanimes enim sunt quod sunt humiliati
a vita. propter enim multum vivere sunt humiliati et defecerunt / sunt ergo deficiunt
in eis quod vivere et vita sic deficit in eis calor et sunt pusillanimes et
etiam sunt timidi. quod ut dicitur in rebus in frigiditate propter vitam formidat
nam secundum philosophum quicunque sit naturaliter dispositus propter dispositionem exons malam
passione naturali passionatur passione illa / Cum ergo timidi efficiuntur
frigidi quicunque est naturaliter frigidus seipsum quod sit naturaliter formidolosus
seipsum ergo senes naturaliter esse timidos quod deficit in eis naturalis calor et sunt
membra naturaliter frigida. **¶** Quarto sunt illiberales quod tripliciter arguitur
primo ex defectu vite / secundo experientia temporis / tertio ex eo quod non vivunt spe-

sed memoria aia em ut plim se qplexiores cor^{is}. **S**ic em senes in
 ppis corpib^{us} deficiunt in quoribus 2 in vita sic vi ipis q omnia
 eis deficiant. timetes g^o defon pati sut illibales 2 no audent
 expende. **I**o videtes sic se defice no cofidunt deppis viribus. s^o s^o
 confidunt deqns q hnt. ponetes g^o meis sui spem 2 cofidenc^{ia} no
 audet expensas face. **P**ursus illibales sut ex experientia tps
 q em mult^{is} am^{is} vixit credible e eos fuisse passos multas
 indigencias. timetes 2 indigenciam pati illibales fut. **Q**u^o etia eos
 illibales ee q mag^{is} viuunt meoria q^{am} spe cogitat em se mltu
 vixisse in p^{re}terito 2 pax victuros in futuro **I**o q meoria e p^{re}terito
 et spes e futuro no viuunt despe n^{on} confidunt deqns q debent
 acqre in futuro. **S**z viuunt meoria et cofidunt deqns q acq^{is}uerunt
 in p^{re}terito que no confidentes de acq^{is}endis fut illibales 2 acq^{is}ita
 no defanti tribunt. **Q**u^o sut male spei n^{on} em bn spant s^{ed} c^{on}
 oia defice se credut. ca aut qm^{is} affigta e imprede^{re}tib^{us} na si spes
 e futuro 2 meoria p^{re}terito. et senes multu vixerut in p^{re}terito
 pax credut se viuere in futuro. senes inspando deficiunt 2 modica se
 cogitat fauros no em viuunt nec delirant inspando s^{ed} i meorando
 qm^{is} aut sig^{na} e q q^{ui} libit t^{em}eritat ea in quib^{us} deliratur. **V**idem^{us}
 aut cu senes admire conq^{is}tant s^{ed} veatit res gestas q^{as} fecut
 no em delirant in veatitando res fiendas q^{as} sut fauri. eo q videat
 se mala fecisse et cogitat se pauca fauros. **S**ut g^o difficil spei q
 inspando deficiunt et pauca sese face spant. **S**exto senes sut
 in veandi et merubescati na senes q illibales sut mag^{is} curat
 deutili q^{am} dehonesto mag^{is} em studat ad ea q requirit honore
 status ut vlt p^{ri}us n. 12th. **V**ecundia g^o cu sit timor in honora
 comis no opet sembo q mag^{is} curat deutili q^{am} dehonore. tota
 em ca que q^{ui} e vecundus ut vlt p^{ri}us e q vlt hri in honore
 et v^{er} reputat. senes aut sic deficiunt in vita 2 in honoribus et
 in calore nali sic deficiunt in auro 2 no curat reputat. que q^{ui} eos
 ee in vecundos. **P**oss^{unt} aut vna ca assigni q q^{ui} cois e ad oia tacta.

Dum e em senes ee frigidos. frigida em oia constipant & costringit
 et costringendo ea reddit ipa gnuora et facit ea appetere infiore
 locu. Videm em qd elementa frigida & gnuia infiori loco collocantur.
 calida vo & leuia insupior. Senes g qd frigidi sut ex frigiditate
 costringant & intrahant in seipis et reddunt immobiles ut nichil audiat
 nichil credat nichil sperat et ut no curet excellere n. curet repu
 tari qd frigidi no e appetere locu supiore s infiore. **V**iso qd sut
 mores senu vitupales. defacili pate pt quo reges & principes ad
 huius mores debeat se hie. na constat qd licet reges no debeant
 ee moribus defacili credituri ut pui no tn detz eos ee mardulos.
Sed considerat condicioibz psonaz debent adhibere fidem hie qd eis du
 p. m. d. rames et ordine ronis. **S**ed no detz eos ee suspitiosos ut oia
 refant in detiore pte qd exhor costringit eos ee seueros & impati
 uos & incurret maluolencia subditoz. **T**erto no detz eos esse
 timidos & pusilla. ymo fortes & magnimos qz cu negocia i spicie
 aia to regni it q reges & principes insudare debent sunt magna & ar
 dua opz eos ee fortes & magnimos. **Q**uarto detestabile e eos ee illibales
 na sup cu d'vutibz itabat sufficiet onsum fuit qd no so detz re & pi
 ce illibales faciendo mediocres suptus. s etia cogit eos ee magnificos
 magnifica faciendo. **Q**uinto oz eos ee bone spei qz si se moribus credent
 defire nichil acceptaret et pultaret regnu. **S**exto no detz eos ee
 invecandos eo mo quo senes existut ut qd no curet de honoz statu et
 qd magis studeat ee vtilia qd ee opa honore digna. no tn detz eos vecu
 dai qz m detes e eos opa turpia ex quibz vecudia consurgit. **Ca. 17.**
Qui mores senu sut laudales et qd sut mores eoz qd sut in statu
et qualiter reges & principes ad huius mores debeant se habere.

Ca. 17. m. **D**ositis moribus senu vitupales. Restat enuare mores ipoz
 laudales. **S**i aut plus qd recte circa senes tangere. m. mores
 qui pnt ee laudales. pmo em hnt senes concupias i missas
 et tpatas. **S**ed sut misant. **T**erco dubia no pmanat asserunt. **Q**uarto
 nichil agunt valde. **C**oncupie em senu et maxie ee vena sut tepate
 qz ut supi dicebat corpe exente calefro fit mctato veneoz & concupie

q̄ p̄loā ab oppoſitō cor̄ exōte in frigiditate fit imiſſio gauriaz / Co
 ſtat em q̄ gauriſcens uenea pappetitū in alia ſe extendit hoc aut
 ē rōe frigidū / **Nā** frigidū ſm q̄ hui' nō p̄ ſe extendit malia ſ
 magis conſtingit in ſeipō / **Senes** ḡ rōne frigi' conſtingūt in ſeipō
 ut hēant concupias imiſſas et modatas / **Ex hoc** aut appere p̄t quo
 ſenes ſūt illibales / **Nā** ai pillibali' ḡtingat peccare dū / **ſemo** ſi
 ult' q̄ rō dūtet teneat q̄ h̄t / **Secūdo** ſi p̄t rōem concupiſcat h̄re q̄
 nō h̄t / **Senes** magis peccant pillibali' in uetmēdo q̄ h̄nt q̄ in rōa
 piſcēdo in debite q̄ nō h̄nt q̄ p̄ frigiditē magis conſtingūt in ſeipō
 q̄ ſe extendat ad alia / **Cū** em nulla ſit actō aīe in qua nō utatur
 aliquo mō organo corporeo ſic in ope artificiali / **Variato** organo ſit
 variatō opis ſic et in actōib' aīe corpe t̄nſmutatō aīa ſequi' op̄lex' eſt
 corpe et ſit variatō actōm ei' corpe i' in frigidatō aīa pappetitū
 inclināt ut ſeq̄tur mō' frigidū et q̄ frigidū i' ſtingit et adēſatur
 et imittit in ſeipō / **ſo** ſenes rōne frigidit' gauriaz h̄nt imiſſas ut
 uolēt plus n̄ rēti / **Secūdo** ſenes ſūt miſerati' ſi ut plus aut nō p̄t
 eandē tam miſerati' ſūt ſenes et iuuenes / **Et** iuuenes em ſūt miſerati'
 p̄t amicitia' ſenes aut p̄t imbecillitate' quib' em miſer' ſup amicos et
 ſup eo q̄ credit indignē pati / **Iuuenes** ḡ q̄ ſūt amatores amicitiaz
 et q̄ ſua inōtēcia alios meſurat exiſtimāt om̄s bonos eē q̄e ſi pa
 tiant' putāt eos indignē pati q̄ defacili miſerent' / **Senes** uō nō ſūt mi
 ſerati' q̄ credūt alios bonos eē ut q̄ ſint amati' amicitiaz ſ
 q̄ quib' ai ē in imbecillitate ut in defacili' deſidat ut alii cōpaciāt' ei
 et miſereant' ei' p̄t q̄ i' ipe defacili' inclinatur ut miſereat' et
 cōpaciatur alijs / **Senes** uō p̄t imbecillitē q̄ uellet alios ſibi opari
 et miſereri defacili' cōpaciūt' et miſerent' alijs / **Tercio** mō' dubiū p̄
 timant' affirmāt nā ut plus aut n̄ rēti q̄ ſenes uixerūt mltis
 am̄s et uiderūt q̄ ſepe ſūt decepti nō aut ad p̄maat' aſſere time
 tes ne ita ſe hēant et ne decipiant' / **ſo** plus aut q̄ ſenes oīa dubie
 ſententiant et ſemp apponūt ibi q̄ ut forte et nichil fixe p̄mūciat
Cū em ab eis q̄ritur de aliq̄ negotio dicūt forte ſic ē ut quodāmo
 ita erit timētes em decipi nichil firme ſentēciat' / **Quarto** nichil agūt
 valde ſi in oibus opibus ſuis v̄m̄ eē temptati / **Nā** ſic iuuenes quā

meis habundant gaupie 2 passiones moribus tenet extenu et oia agut
valde sic senes qz hnt passiones 2 occupas rmissas ut plm agut
oia modate. **V**iso qui sut mores iuueni 2 seni delecti pate pot
qui sut mores eoz qui sut in statu. **N**a illi qui sut in statu et sunt
medij int senes 2 iuuenes. **U**t vlt plus. n. reth. hnt qz laudabili
e in senibus ut iuuenibus. **N**a ipi qz nec sut nimis pcalidi ut iu
uenes. n. sut in frigidati ut senes. n. sut sic in aiosi 2 pualetes ut
iuuenes. n. sut sic timidi 2 pusillanimes ut senes. **S** tenetes me
int vtrospq. sut timidi v e timedu. et audaces ut e audendu. sic
em qz no sut oio in exopti ut iuuenes. n. sut in hoc decepti ut se
nes. n. oibz credut qz faciut iuuenes ppt in exoptia. n. oio
discredut qz faciut senes eo qz sint in multo decepti. **S** hnt se in
medio mo. **T**o dr. n. reth. qz qui sut in statu n. sut in oibz edetes
n. in oibz **discerentes** **discerentes**. **S** iudicates magis s. vitate. **A**
Amp. qz sut medij int senes 2 iuuenes. n. sut in tpati ut iuuenes
n. sut formidosi et in iuiles ut senes. **S** ut dr. n. reth. sut viriles
cu tempam. et tpati cu virilitate. ut g. sit ad vnu dr. qz lauda
bili e in senibus ut iuuenibus to. **R**eptur in hys qui sut in statu. et
qz vitupabi. e in eis to. **R**emouetur ab illis. **N**a ut s. dicebatur
pluries semp exopta sut vitupala. et me. e laudala. **S**i igit in senibus
ut iuuenibus e ad laudala. **H**oc e qz no oio rcedut a medio. **S**i
aut e in eis ad vitupala. **H**oc e put ee hnt in exopto. **Q**re si qz medi
e in senibus ut iuuenibus totu pamplo 2 pfecto reptur in hys qz sut
in statu. **U**t qz laudabi. e in eis to. **R**eptur debz in hys qz sut in statu.
Rursus qz qz e in eis exoptat. **R**emouet ab hys qz sut in statu. qz
laudabi. e in eis to. **R**eptur debz in hys qz sut in statu. et qz vitupabi.
est in illis. **R**emouet dem. ab hys qui sut in statu. **S**ic eia loqudu
e in moribus homi no in intelligeda sut talia oio necesse. **H**incia
ut qz senes no possit ee libales 2 magnimi. et qz iuuenes no possit
ee tempati et stabiles. **S** intelligeda sut s. pmitate qnda 2 incli
nacoem. qz s. cursu nate et 2. ordine qz videm. **I**uuenes 2 senes
et illi qui sut in statu qnda pmitate 2 inclinacoem hnt ad mores

eis gentes ut e phita manifestu. **R**egis visio delem pate pt
 quo reges 2 pncipes ad huius mores deant se hre. **N**ā ai reges
 et pncipes magis debeant. vne rone q passione deq eos hre qai
 pscias tempatas / qz ut s. dicebat gupie si sut veslemetes roq
 pauant. **D**ea aut eos ee misatmos / no ppt defm ut ppt imbecillites
 s ppt bonu regni. et ut magis ametur ab hie qui sut in regno / **N**ā
 totu regnu additoez regis pucatur. si vidit ipm ee clemete et
 misericorde. **T**ercio no deq reges 2 pn. dubia ptinaat in altam ptem
 asserere ne pfor iudicet leues 2 indiscreti. **Q**uarto in suis actioibz dnt
 hre moderatoz et tempametu. qz ut dom e ipi sut forma viuendi
 et regla alioz. **S**ecūdo i. 2 iuuenū aliqui mores sut imitandi / aliq
 sut fugiendi / s corp qui sut in statu quodamo omb mores sut imi
 tandi. **D**icim aut qd amo / qz sic senes 2 iuuenes hq heant qda
 nalem pmitate face 2 sequi lauda^{les} mores / sic 2 illi qui st in statu
 et si dese pmitate hnt admores lauda^{les} / en pnt qd ista pmitate
 face. ut p corruptoez appetit / sequit vitupa^{les} mores / qre si dicit
 e dnavi rone 2 intellm deq reges 2 pncipes qui alijs dnavit
 sequi mores lauda^{les} s m dnavit 2 ordine ratorib. **Cap. 4.** **Qui**
sut mores nobiliū et quo reges 2 pncipes se deant hre ad illos

Pout ad pns spectat drc possit ipoz nobiliū mores. **Cap. v.**
 ee quatuor mores lauda^{les} / primo em sut magnimi
 Secūdo magnifici / Tercio dociles et industres / Quarto sunt
 polluci et affabiles. **S**unt em nobiles magnimi / nā nobilitas ut
 w phus. i. 2. n. reth. de e q vntus gms. **E**x hoc em dicit aliq ee
 nobiles q pesserūt ex gne honali. **G**en aut honora^{le} dr ut vlt
 phus. n. reth. si ab antiquo ex illo gne multi pesserūt psides et
 multi insignes / **V**irtus q gms q dicit phus nobi. ee / n. d. e q ee
 ex aliq gne ul ex aliq psapia m q ab antiq sunt multi pncipates
 et multi insignes. **S**ic g sciend e d nobilitate. **S**ū qz 2° coez opioez
 hom oia m surat numismate et diuitie videt ee p m rei cui p
 ex hoc q aliqui sut diuites reputat digni pncipai et eo ipo
 credut ee insignes 2 honore digni / ergo sic e nobilitas secūdo

coem acceptoz hom nichil e ad q antiqte diuicie / qz g nobiles ex
antiquo fiut p fides et in suo gne fiunt mlti insignes et diuites
eleuat cor nobiliu ex exemplo pentu ut tendat in magna et sint
magnum / nale em e q sp effus vlt affilari cae / Cu g filij sint qda
effus pentu / nale e filios imitac pentes / nobiles i aduertes
q in eoz gne fiut mlti insignes et tendetas in ardua ut imite
tur pentes affectat magna et qz eos ee magnimos / **Seco** nobiles
no solu sut magnimi et magni cordis / s etia si affit facultas sunt
magnifica et facientes magna / **na** cetis pibus semp filij st nobili
ores pentibus / **na** ut dcm e nobilitas idem e 2y coem acceptoz
q antiquate diuicie / ut q vtus 2 honabi^{tas} gms / **Gen** aut alic mag
reputat^{tas} honde si ab antiquo affluat diuicis / **cu** g sit semp dac
micu in quo genitores alicu⁹ ditai inceput / qnto magz pcedit
p pcatem filioz / tato min⁹ e memoria genitores suos fuisse pau
pes / **Jo** semp augmetat nobilitas et semp sut antiqte diuicie magz
in filijs qua in pentibus / qre cu nobi^{tas} semp inclinet aim nobiliu ut
faciat magna se nobiles ee magnificos et magz qz pentes / qz qdamo
sunt nobiliores illis / **Jo** nobiles no solu sut magnifici s etia intutu
maiora face qz pentes / **En** 2 phus. m. veti. ait q magnimos
et magnificos decz ee nobiles et glorios. **vt** em ibide q nobiles ex sua
nobili^{te} incitatur ut sint magnimi et magnifica / **terto** nobiles
sunt doctes et industres q du. decz q. / **Qua** sunt exornamento
et custodia corporis / **Alia** vo exornatio sate 2 societate alioz / **cu** em
nobiles cu magz diligen⁹ intant⁹ / et cu magna cura ppū corp⁹ custodi
ant / **ro**le est eos hre corpus bn dispositu et bn complexionatu / **cu** em
molles carne aptos mēte dicant⁹ / **vt** vlt phus. n. de aia. qtingit no
biles hre mēte apta et ee industres / qz in eis viget carnis mollietas
et bonitas complexionis / **Qu** sus hoc idē contigit exornatioe et soci
etate alioz / **nobiles** em qz multos hnt vspectes ad eos 2 cosidantes
corp fra intant⁹ ut sint viri meditatiui stitit⁹ in vestigantes q
decz eos face na opa q multi cosidant vphensibilia videant⁹ qre qz
eos ex diligenti cosidatioe suoz agibiliu ee doctes 2 industres / **Ex** hoc

aut appere pt qnto
odire di sut adulatores

aut appere potest quinto **D**odiendi sunt adulatorum omni aliorum fra-
 gmentantes. Cum enim nobiles non reprehenduntur sed ab adulatoribus
 etiam mala sua coram comendantur disponuntur ut seipos ignorent
 ut sequitur voluntate non rationem / maxime quod nobiles sunt doctes
 et industres si timentes reprehensibilia facere diligenter considerent
 quod agendum. **Q**uarto nobiles contingit esse politicos et affabiles
 nam quod ut plerumque in curiis nobilium consuevit esse magis societas
 quod eos esse politicos et sociales / quod ut plerumque in societate vivunt
 sic enim rustici quod quod solitarii vivunt sunt rudes et siluestres / sic
 nobiles conversio vita sociali viventes sunt sociales et affabiles
Hos autem mores qui possunt esse boni et laudabiles quod hinc opteat
 reges et principes in animum habere / sufficiet est domini / Diximus enim
 super cum de virtutibus tractabam quod debet reges et principes esse
 magnimos quod magnificos / quod prudentes et doctes / et primo
 affabiles et sociales. **U**nico qui mores nobilium sunt laudabiles
 restat vide qui mores sunt vituperabiles. **N**arrat autem philosophus in
 rethorica duos mores vituperabiles quod dicit optere ipsi nobilibus / no-
 biles enim sunt nimium honorum appetitum / **S**ecundo sunt progeneri de-
 spectores / Male enim est quod quilibet accumulare velit ad illud quod habet
Io qui inveniunt ditium volunt fieri ditiores / et qui sunt honorabiles vo-
 lunt fieri honorabiliores / nobiles quod qui ex suo genere vult honorabiles
 non volunt accumulare ad illud quod habent et volunt fieri honorabiliores
Io sunt nimium honorum appetitum / **T**ercio sunt elati et despectores
 progeneri ut plerumque enim nobiles maiores se reputant quam patres
 suos quod non contingit quod semper nobilitas longe sua est maior quam
 patrum et semper est magis antiqua / esse autem elatos et despectores proge-
 nitores suos et esse nimis cupidum honorum vult esse mali moris / non
 enim debent appetere ipsos honores in se quod hoc faciunt elati et superbi
Et debent appetere opera honore digna quod faciunt virtuosos et magnimos

Reges q̄ et p̄ncipes n̄ p̄nt n̄alī d̄nari nisi sint boni et
v̄tuosi. Deq̄ eos sequi mores nobiliū ut sint magnīmi et v̄tuosi
maḡfici / prudentes et affabiles et fugē malos ut nō sint elati
et alios despiciētes. **Cap. 5. Qui sūt mores diuitū et q̄līe
reges et p̄ncipes se habere debeant ad illos mores.**

Ca. vij.

Narrat aut̄ p̄lus. ij. reth. q̄q̄ malos mores ip̄oz diui
tū Diuites em̄ p̄mo sūt elati / s̄. ḡtumeliosi / T̄o sūt
molles et intemp̄ari / Quarto s̄ iactatores alios despiciē
tes. Q̄nto aut̄ reputat se dignos p̄ncipiū. **P̄mo em̄ sūt d̄ites
elati. n̄a ut p̄lus ait. Iō sic disponūtur q̄ h̄udo diuitias edūt
se h̄re om̄ia bona. s̄. et. ij. reth. d̄r. q̄ diuitie sūt q̄i q̄da p̄ciū
et quedā dignitas alioz. s̄. em̄ eē m̄cōi opp̄oe v̄lgariū oīa
m̄surari n̄m̄ismate et oīa eē ap̄ciabilia p̄cio denarioz.
Diuites s̄ n̄m̄ismata estimat se h̄re oīa bona eo q̄ reputant
p̄ciū eē dignitate et p̄ciū om̄ alioz q̄re m̄ cordibz suis effi
ciūtur sup̄bi et elati credētes om̄ibz excellentiores eē. **S̄. s̄. s̄.
diuites sūt ḡtumeliosi n̄a si sūt elati et volūt v̄di excellentes
eē tū exhor̄ excellē videatur. si p̄t alijs ḡtumelias m̄f̄re d̄ites
ut videant̄ alijs p̄f̄ri. et ut appareat eos excellentiores eē illis m̄
n̄etur ut alijs ḡtumelias m̄ferant. **T̄ercō d̄ites sūt molles et
intemp̄ari q̄ eis ḡtingit exdelicijs viuēdi. assueti em̄ sūt viuē
adō delicate q̄ nō p̄nt aliq̄s molestias suff̄re. Iō statū tū passio
natur ruūt et sūt m̄secutores passionū nō valētes passioibz
resiste. q̄ assueti sūt viuē delicate et sine molestia q̄re nō sūt vi
riles et t̄pati. s̄ maḡ muliebres sūt s̄uē molles et t̄secutores
passionū. **Q̄rto sūt diuites iactatores et despiciatores alioz
n̄a ut innuit p̄lus. ij. reth. maxī m̄citamētū h̄nt ut sint tales
n̄a q̄ eā sapiētes q̄ indige bonis diuitū. q̄ ut diuites i suis
cordibus eleuet̄ despiciētes alios et edētes se eē sup̄ eos eo q̄ vi
deat eos indige bonis eoz. **Recitat em̄ p̄lus. ij. reth. q̄ tū q̄stū
fuiſſe amuliere q̄da. v̄. et̄ meli⁹ si diuitē q̄ sapiēte. **Indit
q̄ maḡ videbat sapiētes fr̄ptare ianuās diuitū quā diuites************

Iamias sapientu / **D**iuicie q̄ eo q̄ sint magis p̄sile bonu aulgaribus
 qui nō agnoscūt nisi sensu^{lia} bona reputant bonū excellens 2 maxi^m
 ita ut diuicias bonis alijs p̄ferat. **Q**uāto diuites reputat se dignos
 p̄cipai / nā ut p̄sus ait h̄re em̄ putat illud p̄t q̄ q̄s efficit digni
 p̄cipai / credit em̄ q̄ dignitas p̄cipat / sint diuicie / s̄r em̄ eis di
 uicias ee tm̄ bonū q̄ quicūq; h̄or bono affluit sic digni p̄cipari.
Oms ergo h̄i mali mores diuitibus op̄etut eo q̄ decipiant^r t̄ diu
 tias credetes eas ee mai^r bonū q̄ sint. **D**ez aut reges 2 p̄ncipes
 h̄os malos mores fuge / nā si diuicias affluat nō dnt p̄t h̄or exelle
 nē p̄t h̄or crede dnt se ee dignos p̄cipai / nā dignitas p̄cipatus
 p̄cipa^r i m̄titur v̄tutib; 2 prudentie q̄ sūt bona m̄tiora nō aut
 p̄cipa^r eq̄ s̄ bona optiora. **D**iuicie q̄ si ordinētur ad opa v̄tuosa
 deseruiūt felicit̄ m̄e 2 sūt organa ad ipam 2 faciūt ad quāda ei^{te} clari^{te}
 s; si ordinēt ad iactantiam ul̄ ad otumelia ul̄ ad intemp̄tiam ul̄ ad
 alia v̄tuosa opa tūt magis reddūt h̄orem infelice q̄ felice. **R**eputā
 q̄ quis digni p̄cipai si sit boni 2 prudens nō si diuicias affluat.
Ere reges 2 p̄ncipes nō sūt digni p̄cipai nisi fugiat mores malos
 ipm̄ diuitū et nisi suas diuicias ordinēt ad bonū 2 ad opa v̄tuosa.
Viso qui sūt mali mores diuitū 2 q̄ dez reges 2 p̄ncipes fugere
 tales mores diuitū. **V**ide restat q̄ sūt boni mores eorū. **V**idetur aut
q̄ v̄tū solū v̄nū bonū more v̄tū diuitib; attribue vidz q̄ b̄n se h̄nt
ē diuina. **D**iuicie em̄ qz v̄nū ee bona fortue nō v̄tū sufficē m̄
 dusta huana exhor q̄ aliq̄s fiat diues. **V**idem^r em̄ hoies aliqui ma
 gis industres min^r ditai. **Q**uia q̄ sit ē acq̄sico diuitiarū ut dicit^r
q̄ v̄tū attribueda ē fco 2 ordinatoz diuine magis q̄ sagacitati hu
mane. **D**igne q̄ diuites ē diuina b̄n se h̄re debent / h̄or ē ergo
q̄ dicit q̄ v̄nū optim^r mos asse^r diuites qz b̄n se h̄nt ē
diuina credentes aliqua^r p̄fata. i. p̄ ordinatoz diuina h̄re h̄nt
 bona h̄or aut donū p̄hitū diliget ē cosidāndū / nā diuicias 2 q̄cūq;
 bona h̄em^r magis dem^r refire induunt ordīe 2 induina p̄uide
 cā qua m̄ ipam industam / q̄ si h̄or b̄n attendent diuites faciedo

magnifica tē dīna nō credent se deo bona largiri / Et magis cogita-
rent q̄ ei redderē q̄ ab ipso receperūt / hinc aut bonū more vidē se
hīc tē dīna / tanto magis deo reges & p̄ncipes q̄nto deo sumo
iudici deplēbā dnt reddē rōnem **Cap. vii. 1.** **Qui sūt mores**

Cap. vii.

D

Obilitas / diuitie / et cūtilis pō mē bona extiora cōputant
nō tñ dnt vñū & idē bonū / q̄ em aliquos eē nobiles
qz p̄cesserūt ex honorabiliōri gñe qui tñ nō sūt diuites

Sic & q̄ aliquos eē diuites qui nō sūt nobiles. qz nō p̄cesserunt
exhōnāli gñe sūt aut ditati imp / dret q̄ nobile eē et eē diuitem

differt etiā eē nobile & diuite / ab esse potētē / nā exhor dī aliq̄
eē potēs qz eē in aliquo p̄ncipatu & h̄t multos sub suo dominio

Quē tñ multos nobiles videam / eē impotētes & nō posse p̄ncipā
nō eē idem eē nobile et eē potēte. P̄r sus videm / habūdāe

in argēto & auro & in agr̄ & vñeīs qui tñ deficiūt in cūtili potē
qz nulli regūt sub ei' impio. q̄re nō idē est eē diuite & esse

potēte **¶** Viso igit̄ qui sūt mores nobiliū et qui diuitū. Restat
vidē qui sūt mores potētū **¶** Potētes aut ut vlt̄ p̄lus v̄ resti-

oio h̄nt meliores mores q̄ diuites / narrat em p̄lus tā in q̄bus
mores potētū excedūt mores diuitū / p̄mo em potētes sūt maḡ

studiosi quā diuites / **¶** Secō sūt maḡ t̄pati **¶** Tertio sūt min̄ otu
meliosi **¶** Sūt em p̄mo maḡ studiosi et maḡ boni potētes

q̄ diuites / qz 2° p̄lm̄ coacti sūt intendē in ea q̄ sūt t̄ potētātū
nā qui eē in aliquo potētātū tū in aliq̄ p̄ncipatu qz eē p̄son̄ cōs

et pub̄ca adq̄ multi i' spiciūt v̄cūdānt̄ declināe a medio oīno
et nō agē opa v̄tuosa / ip̄e q̄ p̄ncipat̄ quodamō inducūt h̄oies

ad bonitātē & ad iustit̄ / studiosiores q̄ sūt potētiores q̄ diuites
qz coacti sūt intendē t̄ opa potētātū q̄ debet eē bona & studio-

sa **¶** Secō potētes sūt maḡ t̄pati q̄ diuites nā tñ q̄s dat
se ex p̄cio i' trahūt ab ocio. et tñ dat. se vñi ope i' trahūt ab alio

Diuites q̄ si nō habūdēt in cūtili pō & nō cogāt̄ intendere

opibus iusticie datat oio et delem inclinat ut det opam rebz
 venis et fiat intempati / potetes g 2 pncipantes qz optz eos
 intende extioribus curis rethut ut no oio possut vacare venis
 qz gting potentes magis ee tpatos q dmites / **Certo potetes**
 sut min9 otumeliosi q dmites / **Io scbit n. reth.** q si potetes in
 iuriant impuis no iuriant s in magnis / potetes em 2 exntes
 in pncipatu qz sut in loco magno honore digno no tridut nisi in
 magna 2 in ardua / **Io si otingat eos abis iurari no in iuria**
 but impuis s in magnis / no em curabut face pua offensa. s ul
 in nullo dampnifrabut alios ul inferu magnum dampnu / **om9 g**
 sut otumeliosi potetes q dmites qz no curat qlibz otumelia
 inferre / **Sz solu sut cotumeliosi in magnis** / **cores g dmitu oio**
 peiores sut qz mores nobiliu ul potetu / **Io dimitie si cas no com**
 mittent potetat / et nobilitas ut plm magz reddut hoicem i felice
 qua felice / **Qui em sit dives e qz nec e nobilis n. e maliquo**
 potentatu ut plm e intempat / et e insensatus felice ul e insen
 satus fortunat / **Dives em si no sit nobilis et no pressit ex gne**
 antiquo et honorabi. s sit nup ditat / **Dr ee insensat / felice quia**
 nescit uti diuicis q sut organa ad felicitate ul dr insensat / fortunat /
 qz nescit fortunas fire / ul nescit debite se hre induicis q sut
 bona fortune / **Io dr. n. reth.** q nup ditatu ee e in erudico diuicis
Qui em nup ditati sut no sut eruditi quo possut uti diuicis
pp q in eod. n. reth. dr q mores diuicis ut insuma sit dre
 sut mores insensati 2 felice / **nobilitas g bn associat diuicis qz**
 qui sit e dives q tm e nobilis et ab antiquo sui pgeitores dmites
 existut melius nouit diuicias supportare et pp eas no tm extol
 lunt. vnr em bona sensibilia oio ee contra snt 2 vtutibz / **na**
 diuicie et sp. lia bona pusqz hant reputat ta magna sut p q
 hita sut. qui em gustare incipit s suauitate vtutu 2 dedulce
 dine sciaz stati pcpit ea ee maora bona q edet. bona g sp. lia
 qnto magz hntur fato min9 reputatur / **qre cu ditati ab antiq**
 magz assueti sint diuicis et magz assueti sut eas q nup ditati

no tm reputat diuitias nec sic extollatur ppter illas sic q' d' nouo
diuitias suscepit / ne igit' sit quis insensatus felix et nesciat for-
tunas ferre expedit ut diuitias g'comite' nobilitas / Diues em
nobilis et ab antiquo morib' melis se h're q' rusticus ex nouo ditat'
bn' g' d' m' e' q' ne diues sit insensatus felix requir' ut sit nobilis
h' ne sit intempat' requir' ut sit potes q' ut dicebat' potetes q'
diuisis utut' curis ppter p'ncipatu no' ita possunt vacare veneris
reges g' 2 p'ncipes q' ut plim h'is t'bus exterioribus bonis afflu-
unt vidz diuitis nobi' et po'. deq' eos ee' eruditos 2 t'patos / na'
p' nobi' 2 eo q' ab antiquo habundauit diuitis sunt magis fortunas
ferre 2 t' ~~diuitis~~ diuitias sunt magis erudite se h're / Rursus
q' possunt p'ncipatu et potesta et or' eos diuisis curis intende' re-
trahunt auerens 2 inducunt ut sint tempati sic g' censend' e' demo-
ribus quia iuuenes senes et illi qui sunt in statu potetes nobiles
et diuites tales mores h'nt quales dixim' / no' q' om' vtr' tales
sint et q' n'ite sit eos tales ee' / Bz q' ut plim diuitu' nobiliu' et
alioz fut' tales mores q'les sup' dicebam' / Rursus h'ic no' sit
n'it' eos tales mores h're tm multu' inclinat' et magna p'ntate
h'nt ut sequit' p'dicos mores / Iuuenes g' ut senes no' indignet' si
aliquos malos mores de ipis narrauim' q' nulla eis p' h'ic mores
n'itatem imponim' q' possunt om' malos mores vitare 2 sequi
ordinem romis / sic em' n' nobiles n' diuites indignat' dnt si ipos
narrauim' aliquos malos mores q' no' opt' om' ee' tales / Bz
sufficit illud rep'ri implib' p'ntate em' q'nda 2 no' n'itate p' h'ic
mores meis pone' intendebam' / Narratis g' moribus lauda-
et vitupa- 2 diuisas etates et f'm diuisos status deq' om' h'ic
sequi mores lauda- et fug'e vitupa- / Bz tanto magis deq'
reges 2 p'ncipes q'nto in altiori g'adu existunt Ipi em' ut sup'ius
dicebatur debet esse exemplar et forma viuendi / Q'q' est
laudabi' e' minoribus singtoz totu' debz ipis p' ampl' 2 p' f'm
rep'ri 2 c'.

**Explicit primus liber de Regimine p'ncipum
In quo tractatur de Regimine sui:**